

ZIUA MINERITULUI ȘI ZIUA DE MÂINE

În prima jumătate a lunii august (pe 6, pe 15 sau în a doua duminică), se sărbătorește Ziua Mineritului.

Ca în majoritatea cazurilor, nu sensul, ci ritualul în sine e important. Ciocnitul halbelor de bere mai poate aduce o fărâmbă din euforia socialistă a secolului trecut. Dar, cu rândurile tot mai împutinate, ortacii se apropie de apocalipticul an 2018, când subvențiile de la stat vor dispărea complet. Dacă pe careva îl prinde mila gândind la prețul scăzut al minereului, să pună la socoteală și costul ecologizării, care va apărea în bugetul viitorului guvern sau al următoarei generații!

ȚĂRII, CÂT MAI MULT CĂRBUNE

A doua jumătate a secolului trecut a însemnat o continuă extindere a activității miniere din România, corelată cu nevoile celorlalte ramuri ale industriei. Prăbușirea regimului și spectrul înfricoșător al economiei de piață a produs o stare de confuzie care i-a făcut pe unii mineri să-și părăsească galeriile pentru a se strecura prin cotloanele jocului politic...

În momentul de față, activitatea minieră din România s-a redus drastic, dar continuă să existe probleme ecologice. Dacă au reapărut peștii în Jiu și nu se mai depune funingine pe acoperișurile din Copșa Mică, cantități uriașe de minereu excavat și de steril rămas după prelucrare stau măturie pentru ce a fost. Moștenim 799 halde de steril brut, 109 iazuri de decantare, 63 de halde de zgură și cenușă și 133 de halde cu deșeuri din industria siderurgică și chimică. Toate acestea ocupă mii de hectare, risipite de-a lungul și de-a latul țării. Județul Gorj e pe primul loc, urmat de Hunedoara, Vâlcea și Caraș-Severin. Județul Alba apare undeva mai în josul listei, dar are perspective „bune”, dacă se începe exploatarea de la Roșia Montană.

Județul Bihor se remarcă și el prin toxicitate, pe haldele de la Băița-Plai fiind amplasat și Depozitul Național de Deșeuri Radioactive.

PEISAJE SELENARE AUTOHTONE

Dincolo de suprafața pe care o ocupă, scoasă din circuitul agricol și silvic, haldele de steril sunt o continuă sursă de poluare pentru aer și pentru ape. Bătute de vânturi și de ploi, ele generează praf și substanțe toxice care au un impact negativ asupra sănătății populației.

La Moldova Nouă acestea afectează nu numai orașul, ci trec și peste Dunăre, iar Serbia a făcut apel la forurile europene de justiție pentru a pune capăt situației. Halda de la Târnicioara-Suceava adăpostește nouă milioane de metri cubi de steril, care amenință siguranța locuitorilor din zonă. Atenționările venite de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Bucovina” au fost confirmate de ploile acestei primăveri. Viiturile puternice ar putea pune în mișcare muntele de deșeuri, care ar distruge localitățile aflate în aval.

În majoritatea lor, haldele de steril se prezintă ca movile artificiale pe care crește o vegetație firavă, insuficientă pentru fixarea solului.

După mai multe studii, salcâmul, sălcioara și cătina au fost identificate ca plantele cele mai potrivite să colonizeze aceste deșerturi miniaturale. Apărute spontan, bradul, pinul, plopul și salcia s-au dovedit potrivite, lor adăugându-se și paulownia.

Izolate cu straturi de pământ sau nămol, haldele ar fi mai puțin poluante, iar suprafața lor ar deveni stabilă, putând adăposti culturi de plante energetice ca porumb, floarea soarelui, sorg zaharat sau mazăre furajeră. Recent a apărut un amestec de plante care poate fi conceput în funcție de solul și clima în care urmează să fie colonizat. Mixtura vegetală n-ar depăși înălțimea de jumătate de metru, dar și-ar coborî rădăcinile la mai mult de cinci metri în sol. Dacă deținătorii unor foste câmpuri petroliere și cei ai viitoarelor halde aurifere din Apuseni și-au manifestat interesul pentru acest produs, în cazul societăților falimentare, costul de aproape două milioane de euro per hectar pare un impediment serios. Accesarea fondurilor europene rămâne singura soluție viabilă.

FEȚELE NEBĂNUITE ALE ECOLOGIZĂRII

În 1990, când țara noastră răsărise brusc în ogorul și conștiința Europei, am găsit o imagine ciudată pe coperta unei reviste franțuzești. Trei copilași de etnie rromă, cu năsurile și frunțile mânjite de

fum, priveau de sub titlul boldat „România - Copșa Mică”. Nu despre localitate era vorba, ci despre două societăți comerciale înființate aici în 1935 și 1939 pentru producerea negrului de fum și a zincului metalurgic. Coșul de dispersie înalt de 250 de metri n-a rezolvat problema poluării, iar halda de steril a tot crescut, captând până și privirile celor care trec pe-acolo cu trenul. Cei care au luat revista aceea în mână probabil că încă mai privesc spre Răsărit cu jenă și groază. Ceea ce facem noi aici, parcă se și potrivește unei asemenea percepții. Acum zece ani, patronatul societății care trebuia să se ocupe de ecologizarea haldei a găsit o soluție mai mult decât ieftină: vinderea sterilului. Așa se face că sub asfaltul autostrăzii Transilvania au ajuns zilnic câte 140 de tone de zgură.

Orașul lui Bacovia a ajuns să împlinească predicțiile sumbre ale poetului. Medicii confirmă probleme oculare și stomatologice, răceli pe fond alergic și înmulțirea cazurilor de cancer. Responsabil pare a fi Combinatul de Îngrășăminte Chimice Bacău, care a produs acid fosforic și acid sulfuric din 1977 până în 2004. Au rezultat aproape șase milioane de tone de fosfogips, un deșeu radioactiv asemănător cu cel provenit de la uraniu. Privatizarea și mai apoi închiderea combinatului au reactualizat problema investițiilor și obligațiilor de mediu, dar acestea au fost înțelese tot în felul nostru de-a fi. De la folosirea sterilului radioactiv în construcții sau aruncarea în Siret, s-a ajuns la dosirea sa sub preșul primăriei.

La sfârșitul anului 2011, Consiliul Local a acceptat donația unei societăți falimentare, sperând să ecologizeze halda cu bani europeni. Doi ani mai târziu, proiectul de accesare a fost refuzat, dovedindu-se că fondurile europene nu se pot altoi întotdeauna pe substratul nostru balcanic. Apoi, în primăvara acestui an, DNA a admis în mod public că are în lucru un dosar care urmărește să stabilească modul în care s-a făcut această donație. Și, bineînțeles, halda e tot acolo, bătută de soare și micșorată cu cât se îndură vântul să ducă spre oraș.

**INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ**

DACIAN BRADEA

*Independența
prin Cultură*